

DE VIOOL

DE VIOOL

INEKE DONS

Schrijver : Ineke Dons
Coverontwerp: Menzo van Halm
ISBN 9789462543959
© Ineke Dons 2015
christinadons@hotmail.com
www.dordtsebestseller.nl

*All the world 's a stage
And the men and the women
merely players.*

Shakespeare

Met dank aan Franneke van Halm
Corrie Dubbeld
Menzo van Halm
Wout Dons

In herinnering aan beeldend kunstenaar: Christa Maatjes

De personen in deze roman bestaan slechts in de fantasie van de schrijver. Mocht er enige gelijkenis lijken te bestaan met bestaande personen, berust dit louter op toeval.

Inhoud

Eerste boek	9
Oew masker op	9
Tweede boek	42
De mascarade	42
Derde boek	201
De maskers af	201

Eerste boek

0ew masker op

1

***Reizend theatergezelschap uit Vlaams Kapellen
zoekt spelers.***

Rudimentaire kennis Frans is wenselijk

Audities maandag 9 januari, van 9.00 tot 17.00 uur.

Voor inlichtingen en afspraak

Alleen telefonisch: Tel. 0032 622677830.

Met een zucht legde Jan de krant terug op de tafel. Was dit wel iets voor hem?

Met enige bitterheid dacht hij terug aan de jaren op de toneelschool, de talloze audities die op niks uit waren gelopen en uiteindelijk zijn berusting: Ik zal wel niet goed genoeg zijn.

Alle dromen om ooit als een gevierde acteur op de planken te staan en een staande ovatie met een minzame buiging in ontvangst te kunnen nemen had hij dus jaren geleden moeten laten varen.

En toen er op de school waar zijn oude schoolkameraad Paul wiskunde gaf, een vacature kwam voor dramadocent had hij een enthousiaste sollicitatiebrief geschreven, waarin hij had verteld, dat het altijd al zijn lust en zijn leven was geweest om met jonge mensen met zo'n prachtig vak als drama bezig te zijn.

Er moest per slot van rekening brood op de plank komen en liefst ook nog beleg.

En het was gelukt. Nota bene in zijn geboortestad. Hij was er in de jaren in geslaagd van verlegen adolescenten, brutale rotjochies te maken; faalangstige meisjes ontpopten zich met enige hulp tot lonkende zelfbewuste dametjes, die ook de leraren soms een ongemakkelijk gevoel konden geven en vaak lukte het met zijn inventieve dramalessen zelfs om de stijve nerds uit hun harnas te krijgen.

Kortom; hij was een gevierd docent geworden, ook in de lerarenkamer waar hij op handen werd gedragen, mede door zijn inzet bij het reisje naar Parijs wat hij elk jaar organiseerde. Een mijl op zeven was de bustocht naar de lichtstad. Elk jaar als hij het hele weekend moest bijkomen van de vierentwintiguurstrip nam hij zich voor het niet meer te doen, maar ieder volgend jaar stond hij weer met een groepje enthousiaste leerlingen in het blauwgedempte licht van die fantastische glas-in-lood ramen van “la Sainte Chapelle.”

De leerlingen die tijdens die reis onder zijn verantwoording vielen waren meestal de enigen die deze pracht te zien kregen. Hij gaf aan deze kapel de voorkeur boven de bekende luister van de Notre Dame. Als hij bij dit bezoek zijn leerlingen het sublieme beeldhouwwerk van het voorportaal liet bewonderen, waren ze nog onder de indruk van het dromerige romantische licht in de kapel en moesten ze meestal wel beamen, dat ze zijn voorkeur voor “la petite Chapelle” deelden. Groot is hoeft niet perse groot te zijn.

Met zijn gedachten nog bij het blauwe licht van de kapel staarde Jan met een zekere weemoed naar de advertentie voor hem. Ook die carrière was voorbij. Bij de laatste bezuinigingsronde van de minister van onderwijs was het vak drama geschrapt. Er werd niet gekeken in Den Haag of de lessen drama belangrijk waren voor de leerlingen. Geld was het waar alles om draaide. Fusies, zodat de managers voor meer salaris meer leerlingen naar de verdommenis konden

helpen. In die grote leerfabrieken was immers veel te weinig aandacht voor het individu. Zij, de docenten op de werkvloer hadden allemaal tegen gestemd; natuurlijk!

Zij wisten al lang dat zo'n lesfabriek niet werkte. De directeur had geprobeerd op hun gemoed in te werken:

'Denk eens aan jullie collega's op de school waarmee we willen fuseren. Die komen anders op straat te staan.'

Ging het nou over de leerlingen of over de docenten?

De fusie ging door. Er werden toch docenten ontslagen en hij was er één van. En nu zat hij thuis. Al... vier, nee meer dan vijf maanden. Een te lange vakantie.

Jan keek somber naar buiten. Witte piepkleine vlokjes dwarrelden voor het raam. De auto's die op het gedempte stuk van de haven geparkeerd stonden, kregen langzaam maar zeker een wit dak.

Toch zonde dat deze haven geen haven meer was. Dan had hij nu een riant uitzicht gehad. Hoewel; volgens pa was deze binnenhaven van Bergen op Zoom één stinkzooi geweest. Onderhevig aan de getijden van de Oosterschelde, toen nog zonder Oesterdam, viel de haven om de zoveel uur droog en het slib was dank zij het riool wat er op uit liep bepaald niet lekker geparfumeerd.

Het stuk straat met de vanzelfsprekende naam: Gedempte Haven, waar hij zijn huisje had, was dus nu een parkeerplaats. Verderop in de straat lag er nog een stuk open water. Het water van de Oosterschelde bleef daar nog staan. Er stond een leuke kroeg op de kade en het was zaak in het donker geen misstap te maken als je vrolijk en wel na een zekere hoeveelheid pilsjes de deur uit liep. Het lachen was hem snel vergaan, toen hij pas geleden na zo'n woelige avond buiten had geprobeerd de ronde kogel waar de boten aan vastgelegd worden, omver te lopen. De bol was even zwart als de nacht en hij zag het allemaal niet meer zo scherp. Ook de schuld van Monika. Oh, daar was ze weer!

Ze was al maanden weg, althans hij kon haar niet meer vastpakken, maar ze was in en om en rond en boven en onder en voor en met welke voorzetsels nog meer, bij hem.

Een lied kwam in zijn hoofd: *I, me and myself. We are three to miss you*; en zo voelde het ook; leeg in zijn hoofd, leeg in zijn hart en leeg in de buurt van zijn maag! Hij staaarde uit het raam. Hoe heeft dit zo kunnen gebeuren. Voor de zoveelste keer sinds haar vertrek draaide hij in gedachten de film af van de afgelopen zeven jaar.

Zeven jaar Jan en Monika. Zo standaard! Zeven jaar. Het magische getal. Als je dat haalde.... Maar nee, zij hadden het niet gehaald. De laatste twee jaar telden eigenlijk al niet meer. Dat was meer de mosterd na de maaltijd. En even bitter. Waardeloos. God wat was hij idolaat geweest van haar. Hij zag haar weer staan, die eerste keer, de maandag van de carnaval. Het zachte meisjesgezicht. De bruine warme ogen als van velours....

Zoals elk jaar was hij voor de carnaval uit Amsterdam naar het Krabbegat, zoals Bergen op Zoom heet tijdens die dagen, afgereisd. Hij had net de toneelschool afgerond en had veel zin in die andere vorm van acteren, namelijk om verkleed als een Bergse dweil met een hoedje en een gordijn door de straten te hossen. Eigenlijk was het juist geen toneelstuk. Omdat je incognito was kon je helemaal je zelf zijn. Alle decorum was overbodig. Je hoefde geen duur pak aan te schaffen om de blits te maken. Dat was zelfs "not done."

Geen verschil in rang of stand. Oud of jong, we gaan voor de leut. We vergeten even alle beslommeringen. Vrijheid, blijheid.

Op die bewuste maandagavond was hij met zijn vriend Paul en Maarten, nog een andere maat uit zijn Middelbare schooljaren, vrolijk in de maat achter een dweilband

aangelopen die al schetterend afsloeg naar het Hofstraatje. In het Hofstraatje staat café “De grote slok.”

In dat café stond Monika. Maar dat wist hij toen nog niet. Tegenover het café staat een gammel oudbankje. Het leunt tegen de oude muren van het Markiezenhof. De dweilen, zoals de in vitrage uitgedoste Bergenaren met op hun hoofd allerlei vreemdsoortige hoofddeksels genoemd worden, maken zodra ze aankomen dankbaar gebruik van dat bankje om even bij te komen van al het gedweil door de straten. Vervolgens worden dan hier en passant de grote wereldproblemen met weinig kennis van zaken vrolijk doorgenomen.

Jan droeg als hoofddeksel een gebloemde theemuts die zijn oma ooit eens had gemaakt. De theemuts moest het ontgelden bij het bankje:

‘Edde gij even ene mooie theemuts op oewen kop. Dan zijde gauw boven oew theewater zeker?’ Jan kende ook zijn catechismus:

‘Nou, diejen schemerlamp op jouw kop gif mar weinig licht. Of zijde zelf nie zo’n licht?’

Hij was achter zijn vrienden en de dweilband aan naar binnen gelopen. De muziek galmde door het kleine kroegje en het publiek zong uit volle borst de teksten van vele jaren vastenavond. De grote trom op een kinderwagen in carnavalsoutfit dreunde de maat. Daar begonnen de eerste maten van de bekende twist. Het publiek ging uit haar dak: “A’k jou was zou’k ‘s bukke. De vastenavond-twist. D’as osse n’op oew ukke...”

De getraliede vogelkooien, lampenkappen, berenmutsen en struiken boerenkool schudden heen en weer op de maat van het geschetter van de schuiftrompetten en de slag van de bekkens.

Eén dweil danste niet mee. Met een glas bier in haar hand stond ze in de hoek naast de bar. Toen Jan uit zijn gebukte

houding omhoog kwam zag hij haar; een rode zakdoek op lang blond haar en eronder een versleten bruine bontjas. Meer kon hij niet zien want twee dikke dweilen belemmerden zijn uitzicht. Maar het was genoeg. Wouw! Als vanzelf brachten zijn voeten hem haar richting uit.

Hij baande zich een weg tussen de hossende menigte door, maar een roze kop met een varkenssnuut, een kop kleiner dan zijn één meter negentig hield hem tegen:

‘Hé dweil. ‘ier gin flauwekul hè. Kom nou mar ‘s van dat trapke n’af.’

Jan had haast maar had toch geamuseerd gelachen: ‘Da ‘s een goeie, hoor!’

Toen liep hij gauw door. Daar stond ze!

‘Hoi,’ zei ze, nog voor hij iets gezegd had.

Ze had hem zien aankomen, dus. Leuke stem! Een beetje zangerig of kwam dat door de muziek die nog in zijn oren zat?

‘Houd je niet van de twist?’ had hij niet bijster origineel gevraagd.

‘Of kom je hier niet vandaan? Geen Bergse krab?’

‘Nee.’ Ze lachte. En wat voor een lach. Een lach met pareltjes. Hij was op slag verkocht. Een lach om in te lijsten; nee een lach om op te nemen en op een somber moment af te draaien.

‘Ik kom uit Roosendaal.’

Tot zijn ergernis was vriend Paul er zich mee komen bemoeien.

Hij had de bekende oude grap over Roosendalers gelanceerd:

‘Och, meisje toch! Wat zielig! Hoor je dat? Die arme meid komt uit Roosendaal.’

Dan moeten we haar maar een pilsje geven hè. Wil je dat wel mooi meisje?’

Maarten was er ook bij komen staan. Hij groette: ‘Agge mar leut et.’

‘Een kennisje van jou?’ had hij Paul gevraagd.

‘Nee,’ had Paul gezegd met een schuine blik naar hem.

‘Maar nu wel.’

Jan had een beetje de pest in gehad.

‘Waar blijft het bier?’

Ze heette Monika en de rest van de avond waren ze gevierd opgetrokken. Gezellig waren ze door de straatjes gesjokt. Monika om de beurt tussen hen in; kroeg in, kroeg uit, biertje hier, biertje daar. Tegen enen had hij zich genoeg moed ingedronken om op de versiertoe te gaan. Om twee uur sloten alle kroegen en zou het verkeken zijn. In de volgende kroeg had hij haar mee getrokken naar de trap. De band, die zich daar doorgaans opstelt was net vertrokken om elders de boel op stellen te zetten. Hij was gaan zitten en had Monika naast zich getrokken. Ze had haar lange benen voor zich uitgestrekt. Hij had haar nu voor zich alleen.

‘Goed idee,’ zei ze met een diepe zucht.

‘Het is wel een veldslag jullie Vastenavond!’

‘Maar wel te gek,’ zei hij.

‘Ik kom elk jaar terug.’

‘Terug?’ had ze gevraagd.

‘Uit Amsterdam, ik ben net klaar met de toneelschool. En jij? Wat doe jij in Roosendaal?’

‘Daar woon ik, maar ik zit op St. Joost; Kunstacademie in Breda. Ik ben bezig met het laatste jaar.’

‘En dan?’ vroeg Jan.

‘Schilderen, jôh. Ik verkoop nu al wel eens wat op kunstmarkten. En ik heb zo nu en dan een opdrachtje. Een portretje van een kleinkind of een hondje wat vereeuwigd moet worden. Ik zie wel. Nog een goede drie maanden en dan eerst op vakantie. Zon, zee en bergen en mijn schetsboek. De hemel op aarde!’

Met een weids gebaar had ze haar armen de lucht in gegooid, alsof ze de hele wereld wilde omvatten. Jan zag in een flits door het half open bontjasje haar borsten omhoog komen.

Zijn schouder raakte de hare en hij kreeg een enorme zin om zijn arm om haar heen te leggen.

In plaats daarvan stond hij op: 'Nog een laatste pilsje? Dadelijk gaan ze de tap sluiten, ben ik bang. De laatste jaren beginnen ze al om half twee moeilijk te doen.'

De pilsjes hadden opstijgende belletjes die schitterden in het licht van de lampen. Ze had hem aangekeken met haar lachende bruine ogen. Er zat een twinkeling in de bruine pupil. Het wit er omheen was van een licht glanzend parelmoerblauw.

Ze glimlachte naar hem. Hij zag de geamuseerde blik van vrouwen die weten dat ze een man het hoofd op hol brengen. Het maakte hem onzeker.

Er kwam nog een verlate schuifrompet binnen. Veel geluid kwam er niet meer uit. De eerste drie tonen van het carnavalsliedje van dat jaar en toen maakte de trombone plaats voor een bestelling.

'Nou vooruit; de leste dan,' zei de barman.....

'Zeg,' zei ze. Hij voelde haar hand warm op zijn been door de spijkerbroek heen.

'Ja?' vroeg hij verward. Zijn hele wezen was zich zeer, zeer bewust van die warme hand op zijn been. Het warmegevoel trok omhoog.

'Ik heb gehoord dat je vrienden Paul en Maarten heten maar jouw naam is me ontgaan. Met wie heb ik het genoeg?'

Ze lachte weer; de pareltjes! Een mooie mond ook. Een mond om lang te zoenen.

Hij was opgesprongen en had een formele buiging voor haar gemaakt: 'Sorry, Jan Schepers.'

Weer die lach. Ze had hem even formeel als hij de hand toegestoken : Monika van Dam. Aangenaam!

Hij had haar overeind getrokken; ze was lang, slechts een half hoofd kleiner dan hij.

'En Monika uit Roosendaal: mag ik je thuis brengen?'

Ze grinnikte, ze grinnikte echt. Een twinkeling in de ogen:

‘Nou meneer Jan dat lijkt me heel plezierig!’

Voor de deur van het huis van haar vriendin waar ze logeerde, had hij haar gezicht in zijn handen genomen en op elke wang een zoen gedrukt.

‘En morgen?’ had hij hoopvol gevraagd.

‘Wat is er morgen?’

‘Morgen is de optocht. Hij begint om half twee en gaat door de hele stad. Echt bijzonder hoor,’ had hij er haastig aan toegevoegd.

‘Vast wel,’ zei ze.

In het licht van de lantaarnpaal voor het huis zag hij een plaagduiveltje in de bruine ogen.

‘Nou?’ had hij aangedrongen.

‘Ok. Waar spreken we af?’

‘Bij dat laatste café. De Ierse pub op het beurspleintje. Weet je dat nog te vinden?’

‘Ja, dat zal wel lukken.’

De volgende dag stond hij op de uitkijk achter het raam van de Ierse Pub. Hij was de enige klant. Iedereen stond al op het plein in afwachting van de optocht.

Op de grond van het café lag het zaagsel dat de gemorste dranken in de loop van de dag op moest nemen, er nog schoon en droog bij.

‘Waar bleef ze?’

Dan maar alvast een pilsje. Zijn dorst na de aanzienlijke hoeveelheid vocht die hij de vorige avond naar binnen had gegoten was niet gelest met de drie koppen koffie van die ochtend.

Drinken, nadorst en weer drinken. Een bekende vicieuze cirkel, maar nu mocht het even, tijdens deze vijf dagen leut. Het licht katterige gevoel in zijn maag loste zich op in de eerste gulzige slokken. Hij liep van de toog weer terug naar

het raam. Geen Monika in zicht. Wel een aantal uitgedoste dweilen, die langs de stoeprand een plekje zochten.

De saaie reclameoptocht was al bezig. Vanaf zijn plekje bij het raam zag Jan hoe er in het muurtje van de toeschouwers ruimte kwam voor een met vitrage beklede rolstoel. Er zat een oude dame in met drie bananen, een peer en een blauwe druiventros op haar hoofd. Achter de rolstoel sloot de muur zich weer. Operatie bejaardenhulp geslaagd.

Aan de andere kant van het beurspleintje werd het drukker. Ouders liepen achter met gordijnen beklede kinderwagens en met hun wat grotere peuters aan de hand, te zoeken naar een goed plekje om de optocht te zien.

De kinderen waren uitgedost in allerlei kleurige creaties van zeemeerminnen tot piraten en van clowns tot heksen; vreemdsoortige dieren zoals roze beren en geruite apen kropen tussen de mensen door om een plekje vooraan te veroveren, wat welwillend werd toegestaan.

Blij dat ze nog net op tijd waren, namen de kinderen de vlaggetjes, folders en ballonnetjes aan, die door de reclamejongens werden uitgedeeld.

Monika was er niet.

Geen telefoonnummer gevraagd, bedacht Jan somber. Wat een sul. Zijn glas was leeg. Hij bracht het terug naar de toog en liep naar buiten. De eerste dweilband kondigde het begin van de echte optocht aan. Hij speurde het plein af. Meerdere schone dames te zien maar niet zijn leuke blonde met rode zakdoek en versleten bontjasje.

Teleurgesteld zocht hij een plaatsje achter de rij. Met zijn lengte kon hij over de menigte heen kijken.

De zon was net achter de wolken tevoorschijn gekomen en het plein kwam in het volle licht. Het Markiezenhof met zijn getraliede vensters, de vreemd uitgedoste mensen voor de muren van het oude gebouw, al die verschillende kleuren; Jan had even het gevoel, dat hij naar een plaatje in een

geschiedenisboek aan het kijken was: Een dorpsfeest in de Middeleeuwen.

Hij zag verscheidene fototoestellen te voorschijn komen, om snel, nu de zon de praalwagens extra luister gaf een paar mooie plaatjes te schieten. Zo in de zon was het goed vol te houden in de vrieslucht van februari, maar er werd in de rijen al ijverig met de voetjes gestampt om bevroren tenen tegen te gaan.

Jan keek de straat in. Een onafzienbare menigte stond tot aan het einde van de straat langs de stoeprand. De optocht trok elk jaar meer dan 100.000 bezoekers, zoals hij vanochtend in de carnavalskrant had gelezen. Misschien was Monika er wel niet door kunnen komen. De mensen stonden soms rijen dik, van de stoep tot de muur en niet iedereen was zo vriendelijk om plaats te maken. Sommigen wilden hun goede plekje met hun leven bewaken.

In de verte kwam er een enorme praalwagen aan. Hij paste nauwelijks door de straat. Er liep een man langs de stoep om onvoorzichtige kindertjes terug te wijzen.

Vastenavond een wereld vol leut gaat voor oer open. Een grote wereldbol met landen en zeeën naar waarheid erop geschilderd opende zich en een groepje clowntjes met rode neuzenkwamen dansend naar buiten. De wagen was een juweel; het marktplein van Bergen op Zoom met de Gertrudiskerk, in de volksmond de Peperbus genoemd en het oude stadhuis waren in miniatuur nagebootst. Een dweilbandje met op de blauwe boerenkielen het roodwitte wapen van Bergen op Zoom, speelde de carnavalshit van het jaar. De clowns zongen mee en groetten de toeschouwers; De duim van de uitgespreide vingers van de linkerhand aan de neus en de spreuk: "Agge mar leut et."

Toen de band stopte verdwenen ze snel in het binnenste van de aarde. De wagen kreeg een groot applaus.

'Hoi, daar ben ik dan!'

Jan voelde een tikje op zijn schouder. Hij draaide zich zo snel om dat hij haar bijna omver duwde. Hij greep haar rond haar schouders vast, keek in de bruine ogen en was even de kluts kwijt.

‘Eh, eh ‘ zei hij verward.

‘Je dacht zeker, dat ik niet meer zou komen?’

Jan kwam weer tot zijn positieven:

‘Hm, misschien.’

Hij pakte haar hoofd vast en drukte een snelle zoen op haar lippen.

‘Ik ben blij dat je er bent. Wil je kijken of eerst wat drinken?’

‘Drinken?’ zei ze verbaasd.

‘Nu al? Nee, eerst kijken. Komt er nog veel. Ik had zo’n moeite om hier te geraken. Wat een mensen overal.’

Ze bleven kijken. Zij ging voor hem staan en hij rook de geur van haar haar. Hij blies plagend het lange haar een beetje uit elkaar en toen ze niet snel reageerde drukte hij zijn kin op haar hoofd. Ze leunde tegen hem aan en met groot gevoel van vreugde sloeg hij zijn armen om haar heen.

‘Lekker warm,’ zei ze en hij hield haar nog steviger vast. Zo bleven ze staan, zo nu en dan mee wiegend op de maat van de muziek van de bandjes die voorbij kwamen.

De laatste wagen was voorbij. Ze draaide zich naar hem toe:

‘Nu wil ik wel een pilsje,’ zei ze.

‘Of nee, liever een vieux; daar krijg je een warme buik van.’

‘En ik heb je nog wel zo warm gehouden.’

Ze keek lief naar hem op. Jan smolt weg in die lachende bruine ogen.

‘Hm...Ja, fijn Jan, maar juist daarom. Ik wil het zo houden, dus toch maar een vieuxtje.’

In de Ierse pub, allebei een vieuxtje in de hand, wees hij haar de slogan op de muur.

Het Keltische schrift was vertaald naar het Engels:

*There are no strangers here
Only friends you've just met.*

‘Mmm, leuk,’ zei ze, ‘en zeker nu met de carnaval, ook echt waar.’

De pub liep snel vol met verkleumde mensen op zoek naar warmte. Kinderen wurmden zich tussen de mensen door op zoek naar lege glazen. Elf lege glazen voor een snoepzak was het stukloon. De kinderen werden er zoet van en de ouders hadden even vrijaf.

Jan en Monika liepen weer naar buiten. Het Markiezenhof stond er nu een beetje in de steek gelaten bij. Een paar jongeren hingen baldadig aan de ijzeren rekken. Groepen dweilen liepen in optocht richting markt. Jan en Monika liepen tussen de mensen in ook die kant op. Op de markt stonden in een kakofonie van kleuren alle praalwagens opgesteld. Weer zo’n Middeleeuws plaatje, dacht Jan. Hij wees Monika op de kerktoren.

‘Die heet hier de Peperbus. Hij staat elke carnaval in een boerenkiel met rode zakdoek op wacht.’

Op het bordes van het stadhuis onder de spreuk:

“Mille periculus supersum,” Duizend gevaren kom ik te boven,
stond Prins Carnaval met zijn nar, de grootste boer en Steketee, de veldwachter, klaar om na de optocht de leutige prijzen uit te delen.

Jan sloeg een arm om Monika heen en had het gevoel zo wel uren door te kunnen lopen. Met zijn vrije hand wees hij haar op al de figuren van de Bergse Vastenavond.

Onder het vertellen keek hij schuin naar haar profiel. Ze had een lichte wipneus, die een beetje rimpelde als ze nadacht. De lange blonde haren hadden een satijnen glas. Waar was de zakdoek gebleven? Onder het praten viel de pony naar haar zin te veel over haar ogen en streek ze hem geregeld met een nonchalant gebaar naar achteren. Ze lachte haar lach.

‘Heb je al honger? Ik wil je meenemen naar een Italiaans restaurantje. Het is hier vlakbij. Het is nog tamelijk vroeg, maar dan is er misschien nog plaats.’

Stomkop, dacht hij bij zichzelf. Ik had moeten reserveren.

Hij troonde haar mee door het zogenoemde Vierkantje. Vier straatjes, die samen een vierkant vormen. Daar was het restaurant. Het was er nog tamelijk rustig.

Binnen hielp hij haar uit het bontjasje. Eronder droeg ze een wollen vest, wat zo te zien betere dagen had gekend. De wol was pluizig. Haar borsten tekenden er zich verleidelijk in af. Hij onderdrukte de neiging om even over de zachte stof te strijken maar pakte in plaats daarvan het stuk vitrage dat ze als sjaal om zich heen had gedrapeerd en hing alles aan de kapstok. De rode zakdoek die nu te voorschijn kwam en die ze als halsdoek gebruikte, liet hij zitten.

Ze ging voor hem op haar tenen staan en tilde de theemuts van zijn hoofd.

‘Hm, een ander gezicht!’

‘En bevat het?’ kon hij niet nalaten te vragen.

Ze keek hem schuin aan. De bruine ogen lachten: ‘Meneer vist naar een complimentje?’

Ze keek hem onderzoekend aan.

‘Hmm.. je mag blijven. Leuke ogen heb je. Vreemd dat blauwgroen. Het kleurt mooi bij je bruine haar. En je neus is ook leuk en je mond...’

‘Zo kan ie wel weer,’ had hij gezegd.

‘Je steekt de draak met me.’

Hij had zich uit zijn zware carnavalsjas gewurmd. Zijn moeder had er zowat elk jaar iets bij opgenaaid. De jas was steeds zwaarder geworden. Een gootsteen doekje, een echte dweil, een zeem, een houten Pinokkiootje, het souvenir van een vakantie met vrienden in Italië, een gebreid poppetje, een serie bierviltjes en haar laatste creatie: een beertje, compleet met een blauwe kieltje en een stukje gordijn.

De kapstok in het halletje onttrok het eetzaaltje aan het gezicht.

‘Nu!’ zei Jan bij zichzelf. Hij greep Monika vast, trok haar naar zich toe en drukte zijn lippen tegen de hare. Twee armen om zijn nek. Appel! Ze ruikt naar appel. Rode zoete sterappelen. Een boomgaard vol. Haar mond was ook zoet, een licht vieux aroma. Zijn mond wist niet van ophouden.

Ver weg het geroezemoes in het restaurant. Amsterdam, theater, toneel; Alles was verdwenen. Alleen nog die lippen tegen de zijne. Alleen wij bestaan. Deze vierkante meter telt. Laat me niet los. Laten we hier blijven staan in deze omhelzing.

‘Wat zeg je?’

‘Ik krijg geen lucht.’

Met moeite maakte hij zich los.

‘Wat bezielde je ineens?’

‘Ik dacht dat jij

Daar was de lach. ‘Kom, leugenaar.’

Ze nam hem bij de hand.

‘Tafel voor twee, graag.’

Daar zat ze. Tegenover hem. Het gedempte licht van de lampen creëerde een zachte romantisch sfeer. Zo voelt geluk, dacht Jan.

Na de maaltijd liepen ze, van binnen en van buiten warm, hand in hand over de markt die er nu wat verlaten bij lag.

Jan wees Monika op Wanna, de heks, die in het midden van de Grote Markt stond in afwachting van de laatste ceremonie van de Vastenavond. In haar hand had ze een stok waar een zwarte kraai op zat.

‘De prins komt die kraai tegen twaalfen vannacht afschieten. Hij draagt dan niet meer zijn prinsenpak maar heeft een boerenkiel aan, een visnet er omheen en een zuidwester op. De traditie zegt, dat hij na het vallen van de kraai onder het

slik verdwijnt. We zingen het lied van Wanna, we doen met de hele markt de zevensprong en wuiven de prins huilend uit. Maar nu gaan we eerst de bonnen opmaken.'

'Ok' zei Monika. Ze stak haar arm door de zijne.

'Wat een grandioos slim idee trouwens. Die bonnen waarmee je overal terecht kan. En ze proberen er niet eens een extra slaatje uit te slaan. De consumpties zijn zelfs goedkoper dan normaal in het jaar. Dat is in Breda wel heel anders.'

'Ja, dat is zo,' beaamde Jan. Het is uiteindelijk een volksfeest. En de horeca verdient toch wel. Kom we gaan ze nog even spekken.'

Na meerdere bonnen voor meerdere pilsjes, kroeg in kroeg uit, achter de dweilbandjes aan die de laatste carnavalstonen nog uit hun instrumenten wilden halen, kwamen ze Paul en Maarten onverwacht in het feestgewoel tegen.

Monika begroette hen enthousiast, Jan wat minder.

Hij hield Monika liever voor zichzelf, maar ze gingen geviereren verder. Tegen half twaalf bereikten ze achter de muziek aan de Grote Markt. Hij begon met de met min of meer uitgebluste dweilen, die hun naam eer aan deden, al aardig vol te lopen.

Jan vroeg zich af hoe hij eruit zag na deze vijf slopende dagen. Of hij er ondanks de euforie van deze ontmoeting ook niet vaal en grauw bij liep. Monika niet in ieder geval. Ze liep niet helemaal kaarsrecht meer en hij voelde haar aangenaam leunen, maar haar ogen stonden nog helder in het frisse gezicht. Wonderbaarlijk.

'Ben je niet moe?' vroeg hij.

'Nou, moe is het woord niet. Als ik hier ter plekke val, blijf ik liggen tot morgenochtend. Of misschien word ik wel opgehaald door de prins.'

'Een prins met een zuidwester op dan.'

Daar was de prins. Hij stond klaar op de dikke arm van de heks om de kraai dood te schieten. Eerst nog voor de laatste keer het carnavalslied van dit jaar.

Dan zet Bengaals vuur de markt in een roze gloed. Stilte. De duizenden mensen wachten op het ultieme moment. Drie schoten en de kraai valt van zijn stokske.

De markt zingt het droevige liedje:

*Moeder onze kraai is dood
'ij is van zijn stokske gevallen
'ij' et gebroken z'n linkerpoot
Moeder onze kraai is dood.*

De markt is even stil. Een beladen stilte.

Maar dan begint de band. De zevensprong!

En de markt danst. Jan en Monika, Paul en Maarten grijpen elkaars handen. Anderen naast hen haken in en de hele menigte, jong en oud, opgeschoten pubers, kale heertjes en langharige nozems, omaatjes en opaatjes met één been in het graf knielen zo goed en zo kwaad als het gaat op de kinderkopjes en hijsen zich weer omhoog, wat niet meevalt na alle drank van de afgelopen dagen.

'Dadelijk even rechtop blijven staan om om je heen te kijken,' zegt Jan tegen Monika als ze één knie op de grond hebben.

'Het is een prachtig gezicht het hele marktplein op de grond.'

De prins slaat de maat en telt : En dat is ze-ë-ven!

De band zet weer in. Het lied van de heks.

"Wanna, gij zijt de heks van Reymerswale. De toekomst kunde gij bepalen....."

Het is voorbij. De wagen begint te rijden. De prins groet:
'Agge mar leut et!'

Jan ziet tranen. Te veel drank of echt verdriet. Of beide?

Ze nemen afscheid van de twee vrienden.

Jan en Monika lopen in stilte. Ze houden elkaar in evenwicht.

‘Ik heb teveel gedronken,’ zegt Monika. Eerst die vieuxtjes, toen wijn in het restaurant en daarna moesten de bonnen op. Hoeveel biertjes waren dat niet?’

‘Geen idee,’ zegt Jan, ‘ontelbaar, maar je kan zo je bed in rollen. En morgen?’

Hij vroeg het op een luchtige toon maar zijn hart klopte als een bezetene.

‘Ja, morgen blijf ik bij mijn vriendin. Ik voelde me al een beetje schuldig voor vandaag.’

‘En overmorgen?’ zei hij met iets gretigs in zijn stem.

Ze lachte. ‘Ik heb deze hele week nog vakantie.’

‘Dan zou je misschien naar Amsterdam kunnen komen,’ zei hij voorzichtig.

‘Dat zou kunnen,’ zei ze net zo voorzichtig.

Een intens vreugdegevoel steeg in hem op.

Hij pakte haar vast en hoe onzeker hij ook op zijn benen stond; hij tilde haar op en draaide haar rond.

‘Geweldig!’ riep hij uit.

‘Hoe laat kom je dan?’

‘Ik kom met de trein.’

‘Dan bel je me op en kom ik je op het station afhalen. Ik woon niet ver van het station.’

2

Fantastisch was het geweest. Een carnaval om een boek over te schrijven.

Zeven jaar geleden. Jan zag alles nog tot in de details voor zich. Hij voelde zelfs weer in de verte de opwindende, de doorwaakte nacht en die eerste vrijpartij in zijn flatje in Amsterdam....

Die dinsdagnacht had hij niet kunnen slapen. Hoeveel uur nog voor hij haar weer zag? In bed hadden zijn voeten naar koele plekken gezocht. Als ze warm werden ging de kamer draaien. Dat zal wel lekker voelen morgen. Een beetje te veel ingenomen vandaag. Slapen! Verdorie. Hoe laat is het? Drie uur op de wekker. Wanneer zal ze aankomen. Overmorgen elf uur? Dat is van 3 tot 11= 8 en dan 24 maakt samen 32.

Tweeëndertig hele uren voordat..... Een visioen van lachende bruine ogen, die mooie mond en de rest liet zich nog raden. God wat heb ik zin in haar. Vindt ze me wel leuk? Toch wel denk ik.

Woensdagavond negen uur. Hij hield het niet meer.

Was ze hem vergeten?

Zou ik bellen? Nee, nog maar niet. Ze belt vast wel.

Dan toch onverwacht de telefoon. Zijn adem stakte in zijn keel.

‘Met Jan Schepers.’

‘Hoi met Monika. Weet je nog wie ik ben?’

‘Hm, even denken. Die Monika uit Breda? Of was het Roosendaal.’

De lach met pareltjes. ‘Ik kom morgen rond elf uur aan op Centraal’

‘Ok, fijn, ik zal er zijn. Tot morgen.’

Hij draaide een mislukte pirouette. Alles in hem juichte: Monika komt.

Nog één nachtje slapen.

De vorst had het ’s nachts verloren van een zware depressie. Toen hij opstond regende het al pijpenstelen.

Amsterdam hilde tranen met tuiten. Paraplu’s liepen elkaar in de weg op de smalle bruggetjes over de grachten, toen hij zich door de stromende regen naar het station haastte. Op het perron was het in ieder geval droog.

Daar was de trein met Monika. Hij zag haar!

De appeltjesgeur in haar haar, de lachende ogen, het omfloerste bruin. Een lange zoen. Zij was in zijn armen. Even later maakte ze zich een beetje hijgend los.

‘Ben je wel een beetje blij, dat ik er ben?’

Hij glimlachte, nam haar rugzak en haar hand en trok haar mee.

Tussen de druppels door bereikten ze zijn optrekje.

Onder de hanenbalken van een oud pakhuis had hij een paar jaar tevoren een gerenoveerd tweekamerappartementje weten te bemachtigen. Klein maar knus en uitzicht op de gracht, al moest je daar wel een verrekijker bij gebruiken. Monika was verrukt geweest:

‘Gossie en dan nog wel aan een gracht!’

Hij had haar een beetje zenuwachtig uit haar jas geholpen; Ze droeg een spijkerrokje met een maillot en een wollen vestje;

de V-hals gaf net een minieme aanzet van haar borsten bloot, waar Jan niet bepaald rustiger van werd.

Ze had zich op de bank geïnstalleerd.

Hij kon zich heel veel leuks voorstellen maar vroeg:

‘Koffie?’

Terwijl de koffie liep ging hij naast haar zitten. Ze schoof dicht tegen hem aan en het volgende moment lag ze in zijn armen...

Veel later was de koffie niet meer te drinken. Haar bruine laarzen en zijn zwarte schoenen lagen op een hoop op de grond en hun wederzijdse kledingstukken op en onder de bank. Hij kuste haar warme mond, liet zijn hand strelend langs haar lichaam gaan. Ze lag ontspannen, zichtbaar genietend. De arm van Jan, waar ze op lag begon te protesteren.

Jan probeerde zijn arm terug te krijgen. In de beweging die hij maakte, rolde ze om en het scheelde niet veel of ze rolde van de bank af. Met zijn andere hand hield hij haar tegen. Haar blanke borsten vroegen om aandacht en hij kuste de donkere tepels die zich onmiddellijk oprichtten. Plotseling stond hij op en trok haar overeind.

‘Kom ik laat je mijn bed zien.’

‘Oh’, zei ze plagend. ‘Is dat zo’n bijzonder bed?’

‘Nu wel,’ had hij gezegd met een oog op haar lange slanke benen, ‘met jou er in!’

Ze kregen een weekendrelatie. Weekenden waarin er vooral veel gevrijd werd. Voor het zomer werd was er geen plekje meer in huis waar ze het niet gedaan hadden, al bleef het bed favoriet. Dat was hun woning. Zij met haar schetsen, hij met zijn auditieteksten, hun boeken en de fles wijn binnen handbereik.

Monika maakte haar jaar op St. Joost af en ze vertrokken met rugzak en tentje naar Frankrijk.

Die zomer was geweldig. Monika met schetsboek op een terras. Monika met lange bruime benen onder een korte broek, haar blonde haar in een dansende paardenstaart.

Op een camping aan de Middellandse zee hadden ze wat mensen ontmoet. Ze waren allemaal samen naar het naaktstrand gegaan. Het voelde heel vrij, zo zonder kleren zwemmen in het eindeloos blauw van het transparante water, maar op het strand had hij zich ongemakkelijk gevoeld. Niet zozeer om zijn eigen blote lijf maar hij had een soort van onbehagen gevoeld om zijn mooie Monika met anderen te delen. Monika leek er geen last van te hebben. Zo vrij als een vogel had ze tussen het strand en het water gerend en iedereen onbevangen een blik gegund op haar prachtige lijf.

Hij wierp een blik op de ets aan de muur tegenover hem.

Een zoete herinnering aan hoe het was.

Hij had op het strand liggen lezen, een zonnebril op. Monika lag naast hem en sliep. Één van de nieuwe kennissen had een camera te voorschijn gehaald en van hen een foto gemaakt.

Het was een treffer gebleken. De man bleek een goede fotograaf en had het bijzondere beeld duidelijk voor ogen gehad.

Het baardje wat hij in die vakantie had laten groeien lag precies in de lijn van Monika's schaamhaar. Toen Monika de afdruk zag had ze er een willen hebben. Later had ze die ets ervan gemaakt en hij was prachtig geworden. Geen obsceen maar een liefelijk beeld van twee naakte mensen op het strand. De fotograaf had er trouwens ook nog een prijs mee gewonnen.

Hij had de ets eerst weg willen halen. Te pijnlijk! Maar hij was te gehecht aan het lieflijke plaatje. Het zou wel slijten, had hij gedacht.

Een maandje treuren en dan dan zou hij het leven wel weer kunnen oppakken. Maar nee, na een maand was het helemaal

niet over geweest. En nu was het al vier maanden en hij kreeg haar maar niet uit zijn hoofd, niet uit zijn lijf zelfs niet uit dit huis. Als hij in de badkamer kwam, zag hij haar daar weer staan voor de wastafel. Haar slipje half omlaag om in plaats van onder de douche daar even snel haar onderlijf te wassen. Ze had zo haar bijzonderheden. Een handdoek gebruikte ze nauwelijks. Te veel werk vond ze. Als ze gedoucht had was hij het die haar rug afdroogde. Niet, dat het voor hem een corvee was.

Hij deed niets liever.

Hij dacht weer terug aan dat eerste jaar.

De mislukte audities, de beschamende vervelende reclamespotjes, want hij wilde niet op de zak van Monika leven die wel veel werk had in Amsterdam. Ze tekende de prachtigste portretten, Amsterdamse kleinkinderen, hondjes, slapend of spelend; gewoon met kleurpotloden.

In de kroeg liet ze haar werk zien en kreeg ze haar opdrachten. Ze gingen samen naar kunstmarkten en alles bij elkaar was het een goed leven geweest.

En toen terug naar Bergen op Zoom. Zijn baan als dramadocent. De driekamerflat die ze huurden. Een slaapkamertje werd voor Monika een atelier. Ze had het ook wel zien zitten. Terug naar Brabant. Kunstmarkten waren er overal en kinderen en hondjes ook.

's Morgens voor hij naar school ging, bracht hij haar een zoen, snoof de warme geur van hun liefdesnacht die nog om haar heen hing op en stapte fluitend op zijn fiets.

Op zondag de vogeltjesmarkt in Antwerpen. Grote zakken Belgische friet en trappisten bier met grenadine die ze hier gelei noemen. De lange wandelingen door de bossen van de Wouwse plantage. En de chocolademelk met slagroom als ze met pijnlijke voeten in een uitspanning gingen uitrusten.

Monika raakte op de portretjes van lieve kleinkinderen en schattige hondjes uitgekeken en wilde haar oude passie, haar keuze vak op St. Joost, het etsen, weer oppakken.

Het slaapkamertje wat prima geschikt was geweest voor de kleurdoos, was niet de ideale plek voor het etsen. Er moest een etspers komen en een afzuiger om de dampen van de toluene, waar de platen mee schoongemaakt werden af te zuigen. Ze had dus een echt atelier nodig en toen deze oude smidse vrij kwam had hij het pandje zonder aarzelen gekocht. Beneden hadden ze de oude smederij omgetoverd tot atelier en boven gingen ze wonen. In dit echte liefdesnestje waren ze in het begin ook nog heel gelukkig geweest.

Als hij na school de deur van zijn huis opende kwam de geur van toluene hem vaak tegemoet.

Eenmaal binnen vloog ze hem om zijn hals en vaak schoot daarna het koken erbij in. Ze had een oude sofa op de kop getikt en daar in de vage geur van toluene die de afzuiger nooit helemaal weg kon krijgen, hadden ze uren liggen vrijen, praten, weer vrijen tot de honger hen naar de pizzeria dreef. Het beeld van het verschoten blauw, het heerlijke lijf van Monika erop uitgestrekt en hij op zijn knieën ervoor kwam weer akelig dichtbij. De ogen die ze samenknep als ze lag te genieten.

‘Verdomme, wat is er mis gegaan?... ‘

Ze maakte prachtige etsen. Er was al snel een galerie in de stad die graag haar werk wilde tonen. En er waren exposities. Haar werk werd de hemel in geprezen. Hij was blij voor haar. Hij kende de frustratie, als het niet lukt om te slagen in het vak waar je passie ligt.

Het etsen nam meer en meer tijd in beslag. Ze was vaak tot 's avonds laat nog bezig. Het was ook best tijdrovend: platen schoonmaken, de pers stellen, en wat al niet meer. Ook de